MALTA

QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

ONOR. IMHALLEF
RAYMOND C. PACE

Seduta tat-3 ta' Novembru, 2004

Citazzjoni Numru. 36/1999/1

Martin Jenkins

vs

Larissa Jenkins gja Kaioukova

Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Rat ic-citazzjoni attrici datata 7 ta' Jannar 2004 a fol. 1 tal-process fejn gie premess:-
Illi l-kontendenti ccelebraw iz-zwieg fit-28 ta' Settembru 1998; (Ara Dok. "A");

Illi l-kunsens ta' l-attur inkiseb b'qerq dwar xi kwalita` tal-parti l-ohra li tista` mix-xorta taghha tfixkel serjament il-hajja mizzewga;

Illi l-kunsens tal-kontendenti jew min minnhom hu vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja

matrimonjali, jew flus, id-drittijiet u dmirijiet essenzjali taghha, jew b'anomalija psikologika serja li taghmilha mpossibbli ghal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg;

Illi l-kunsens ta' l-attur inkiseb bl-eskluzjoni pozittiva taz-zwieg innifsu, jew ta' xi wiehed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga jew tad-dritt ghall-att taz-zwieg;

Illi ghalhekk, iz-zwieg celebrat bejn il-kontendenti huwa null u minghajr ebda effett fil-ligi.

Illi l-istess attur talab lil din l-Qorti sabiex ghar-ragunijiet premessi:-

1. Tiddikjara li z-zwieg celebrat bejn il-kontendenti fit-28 ta' Settembru 1998 huwa null u minghajr ebda effett fil-ligi.

Bl-ispejjez u bil-konvenuta minn issa ngunta ghas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni attrici u l-lista tax-xhieda a fol. 3 u 4 tal-process;

Rat id-dokumenti esebiti;

Rat il-verbali tas-seduti mizmuma quddiem din il-Qorti kif diversament presjeduta mill-Onorevoli Mhallef Noel Arrigo datati 16 ta' Settembru 1999; 17 ta' Jannar 2000; u tad-29 ta' Mejju 2000;

Rat ir-rikors ta' l-attur datat 20 ta' Gunju 2000 fejn talab l-awtorizzazzjoni tal-Qorti sabiex ikun jista` jinnotifika lill-konvenuta bl-atti tal-kawza bil-procedura tal-pubblikazzjoni fil-Gazzetta tal-Gvern u f'gazzetta lokali wahda;

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet tal-konvenuta tal-5 ta' Ottubru 2000 a fol. 15 tal-process fejn eccepiet:-

(1) Illi ghalkemm hija taqbel li z-zwieg ghandu jigi dikjarat null u bla effett, dan mhux ghall-istess ragunijiet imsemmija mill-attur u l-istess kawzali huma kontestati.

Rat id-dikjarazzjoni tal-konvenuta a fol. 16;

Rat il-**kontro-talba** tal-konvenuta a fol. 17 fejn talbet:-

Illi premessi d-dikjarazzjonijiet necessarji moghtija l-provvedimenti opportuni;

Illi l-kontendenti zzewwgu fit-28 ta' Settembru 1998;

Illi l-kunsens ta' l-attur kien vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga u fuq id-drittijiet essenzjali taghha li ghamlitha mpossibbli lill-attur biex jaqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg;

Illi ghalhekk, iz-zwieg celebrat bejn il-kontendenti huwa wiehed null u minghajr effett skond il-ligi;

Illi ghalhekk, l-istess konvenuta talbet lill-Qorti sabiex:-

1. Tiddikjara z-zwieg celebrat bejn il-kontendenti fit-28 ta' Settembru 1998 bhala null u minghajr effett a tenur ta' l-**artikolu 19 (1) ta' l-Att taz-Zwieg.**

Bl-ispejjez kontra l-attur li minn issa huwa ngunt ghas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni u l-lista tax-xhieda tal-konvenuta a fol. 17 u 18 tal-process;

Rat in-nota tal-konvenuta datata 5 ta' Ottubru 2000 fejn permezz taghha tat ruhha b'notifikata bic-citazzjoni attrici;

Rat il-verbal tas-seduta tad-29 ta' Novembru 2000 fejn giet nominata Dr. Carole Zammit Montebello bhala Perit Legali;
Rat is-seduti mizmuma quddiem il-Perit Legali datati 22 ta' Jannar 2001 fejn xehed l-attur; tal-5 ta' Frar 2001 fejn

kompla jixhed l-attur u tad-19 ta' Frar 2001 fejn kompla jixhed l-attur;

Rat il-verbali datati 20 ta' April 2001 u tas-27 ta' Settembru 2001;

Rat in-nota ta' l-attur datata 30 ta' Novembru 2001 fejn permezz taghha pprezenta l-affidavit tieghu stess;

Rat il-verbal tas-seduta tas-26 ta' Frar 2002 u tat-23 ta' Mejju 2002;

Rat in-nota ta' l-attur datata 12 ta' Gunju 2002 fejn permezz taghha pprezenta l-kuntratt ta' separazzjoni personali bejn il-partijiet;

Rat il-verbal tas-seduta mizmuma minn din il-Qorti kif prezentement presjeduta tat-12 ta' Novembru 2002 fejn gie revokat l-inkarigu tal-Perit Legali; inghata digriet ta' l-affidavits tal-konvenuta u gie nominat Dr. Kenneth Gulia bhala Assistent Gudizzjarju;

Rat in-nota ta' l-attur datata 19 ta' Settembru 2002 fejn permezz taghha pprezenta l-affidavits ta' Sandra Jenkins u ta' Anne Jenkins;

Rat in-nota ta' l-attur datata 20 ta' Settembru 2002 fejn permezz taghha pprezenta kuntratt ta' separazzjoni personali bejn il-partijiet;

Rat in-nota tal-konvenuta ta' l-20 ta' Marzu 2003 fejn permezz taghha pprezentat l-affidavit taghha stess;

Rat il-verbal tad-29 ta' April 2003;

Rat is-seduti mizmuma quddiem l-Assistent Gudizzjarju datati 19 ta' Mejju 2003 u 23 ta' Mejju 2003;

Rat il-verbal tas-seduta ta' l-10 ta' Gunju 2003;

Rat in-nota ta' l-osservazzjonijiet ta' l-attur ta' l-4 ta' Settembru 2003;

Rat in-nota ta’ l-osservazzjonijiet tal-konvenuta tas-16 ta’ Settembru 2003;

Rat il-verbal tas-seduta tat-13 ta’ Novembru 2003 fejn il-kawza giet differita ghas-sentenza ghall-5 ta’ Ottubru 2004; u tal-5 ta’ Ottubru 2004 fejn il-kawza giet differita ghat-3 ta’ Novembru 2004 ghall-istess skop;

Rat id-digriet tad-29 ta’ Lulju 2004 fejn il-Perit Legali giet ordnata sabiex tirritorna l-process taht sanzjoni ta’ disprezz lejn l-awtorita` tal-Qorti;

Rat il-provi kollha prodotti;
Rat l-att kollha tal-kawza;

II. KONSIDERAZZJONIJIET.

(I) PRINCIPJI LEGALI.

Illi l-attur qed jitlob li z-zwieg celebrat fit-28 ta’ Settembru 1998 jigi dikjarat null u bla effett *ai termini* tas-**sub-incizi (c), (d) u (f) ta’ l-artikolu 19 (1) tal-Kap. 255 tal-Ligijiet ta’ Malta**.

Illi l-**artikolu 19 (1) (d) u (f) tal-Kap 255 tal-Ligijiet ta’ Malta** jinqraw hekk kif gej:-

(c) jekk il-kunsens ta’ xi wahda mill-partijiet ikun inkiseb b’qerq dwar xi kwalita` tal-parti l-ohra li tista’ mix-xorta taghha tfixkel serjament il-hajja mizzewga”.

Il-Qrati taghna dejjem sostnew illi taht is-**subartikolu 19 (1) (c)**:-

“*Iz-zwieg huwa null jekk wahda mill-partijiet taghti kunsens taghha ghax tkun giet imqarqa jew mill-parti l-ohra jew minn xi hadd iehor dwar xi kwalita` tal-parti l-ohra*” (**“Sh A mart A Fattah xebba Perry vs Dr A Mifsud u PL Mifsud Bonnici”** – P.A. 22 ta’ Novembru 1982).

Illi element importanti ta’ dan is-subartikolu hu li l-qerq irid ikun serju bizzejjed li jfixkel serjament il-hajja mizzewga, u huwa mmaterjali jekk tali qerq jorrigina minn naha l-ohra jew minn terzi persuni, ghaliex li huwa mportanti u determinanti huwa li l-qerq ikun sar sabiex jahbi xi kondizzjoni, fatt jew element serju fuq il-persuna jew il-hajja ta’ wiehed mill-konjugi li jkun tali li jista’ jaghti lok ghal disgwid serju ghal *consortium vitae* tant necessarju ghall-hajja mizzewga.

Illi fil-fatt ***George V. Lobo*** f’**“The New Marriage Law”** jghid li *“As t. J. Green puts it: “The basic issue is not so much the fraud but rather the presence of a factor significantly disturbing the ‘consortuim vitae…..if one judges from a contractualist perspective, fraud is juridically significanty since the law seeks to protect one party from the machinations of the other distorting the agreement. However, from a personalist standpoint, the real issue is the disturbance of the ‘consortuim vitae’ and the source of the error is juridically irrelevant”.*

Illi wkoll il-legislatur Malti llimita l-qerq fuq *“xi kwalita tal-parti l-ohra li tista’ mix-xorta taghha tfixkel serjament il-hajja mizzewga”.* Din il-kawzali giet ikkonsidrata minn din il-Qorti diversament presjeduta fil-kaz **“John Borg vs Paula sive Polly Borg”** (P.A. (VDG) 22 ta’ Mejju 1995 - Cit. Nru. 591/94VDG) fejn gie osservat li:-

*“kieku dak il-paragrafu **19(1)(c)** gie formulat b’mod differenti, wiehed ikun jista’ jghid li japplika ghaz-zwieg civili l-art.981 tal-Kodici Civili li evidentement hu aktar wiesgha fil-portata tieghu. Il-legislatur Malti, izda, ghazel li jillimita l-qerq, bhala kawza ta’ nullita’ ta’ zwieg, ghall-qerq dwar dawk il-kwalitajiet, oggettivament gravi, li jincidu fuq l-essenza, il proprjetajiet u l-ghanijiet taz-zwieg”.*

*“The object of deceit must be a quality of the other contracting party which, in itself, will have to cause serious disturbance in the partnership of conjugal life; with this formula, the legislator intends that the quality **must be** objectively grave and establishes the partneship of conjugal life as an objective point of reference for the*

*gravity of the quality so that the qualities are related to the essence, proeprties and ends of marriage. Therefore, those subjective qualities which cannot be objectively reconciled with conjugal partnership are irrelevant and, in this sense, they are merely arbitrary or trivial". (***Viladrich P.J. Matrimonial Consent. Code of Canon Law Annot. -** Caparros, E. et al. ed) 1993, Wilson and Lafleur, Montreal).

Illi l-Qrati taghna, inkluz fis-sentenza **"Carmelo Mifsud vs Anna Mifsud nee' Ignacakova"** (P.A. (RCP) 13 ta' Novembru 2002), dejjem sostnew li z-zwieg ikun null skond dan is-sub-artikolu jekk wahda mill-partijiet taghti l-kunsens taghha ghax tkun giet imqarrqa jew mill-parti l-ohra jew minn xi haddiehor dwar xi kwalita` tal-parti l-ohra (**"Fattah xebba Perry vs Dr. A. Mifsud et"** (P.A. 22 ta Novembru 1982). Skond il-gurisprudenza fuq citata, element importanti ta' dan is-subartikolu hu li l-qerq irid ikun serju bizzejjed li fixkel serjament il-hajja mizzewga.

Artikolu 19 (1*)* *"B'zieda mal-kazijiet fejn zwieg ikun null skond xi dispozizzjoni ohra ta' dan l-Att, iz-zwieg ikun null:-*

(d) jekk il-kunsens ta' xi wahda mill-partijiet ikun vizzjat b'diffett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga, jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali taghha, jew b'anomalija psikologika serja li taghmilha mpossibbli ghal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg.

(f) jekk il-kunsens ta' xi wahda mill-partijiet ikun inkiseb bl-eskluzjoni pozittiva taz-zwieg innifsu, jew ta' xi wiehed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga, jew tad-dritt ghall-att taz-zwieg."

Illi artikolu **19 (1) (d) tal-Kap 255** jghid illi z-zwieg ikun null jekk il-kunsens ta' xi wahda mill-partijiet ikun vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga, jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali taghha, jew b'anomalija psikologika serja li taghmilha

mpossibbli ghal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg.

Illi ***G. Veness,*** kif ikkwotat minn ***N. Picard*** fit-trattat **'L'Immaturite' et le Consentement Matrimonial"** (pg. 54-55) jghid is-segwenti:-

"The judge must consider the overall behaviour of the spouse, taking into account the gravity of the conduct, its continuity throughout the conjugal life, its influence on the couple's equilibrium, the relation of behavioural disorders to the 'ius in corpus and also to the right to the community of life and to consider also all the other factors which are relevant to the determination of the gravity of this immaturity with reference to married life."

Illi dwar dan is-sub-artikolu din il-Qorti kif presjeduta diga` kellha okkazjoni tezaminah, u ghalhekk taghmel referenza ghas-sentenzi **"Joseph Borg vs Maria Nicolina Cutajar gia` Borg"** (Cit. Nru. 1564/97/RCP deciza fil-21 ta' Ottubru 1999) u **"Kevin Spiteri vs Av. Dr. Renzo Porsella Flores et noe"** (Cit. Nru. 2443/97/RCP deciza fit-18 ta' Jannar, 2000); **"Anthony Gallo vs Dr. Anthony Cutajar et nomine"** (P.A. (RCP) 28 ta' Mejju 2002); **"Ali Chahid vs Mary Spiteri"** (P.A. (RCP) 5 ta' Gunju 2002; **"Giulio Farrugia vs Raquel Anne Farrugia"** (P.A. (RCP) 29 ta' Mejju 2002; **"Romina Zammit vs Paul Zammit"** (P.A. (RCP) 30 ta' Mejju 2002) u diversi sentenzi ohrajn u tirreferi u taddota ghalhekk l-istess principji hemm enuncjati.

Illi f'dawn is-sentenzi, u fid-decizjoni **"Josette Lungaro vs Jesmond Lauro"** (P.A. (RCP) l-1 ta' Frar 2001) il-Qorti ghamlet referenza ghas-segwenti espozizzjoni ta' ***Viladrich*** li jghid:-

"Thus, there is grave lack [of discretion of judgment] when it is proven that a contracting party lacks intellectual and volitional maturity necessary to discern, in view of binding oneself in an irrevocable manner, the essential rights and duties of marriage, which are the object of mutual surrender and acceptance. The discretion of judgment

refers to that degree of maturity of comprehension and of will of the contracting parties which enables them to give and receive each other, through a juridical bond, in a unique community of life and love. This community is indissolubly faithful, ordered to the good of the spouses as well as to the procreation and education of the offspring. ***(Viladrich, P.J.*** **"Matrimonial Consent in Code of Canon Law Annotated"** *(Montreal, 1993) p. 686).*

Illi fis-sentenza **"Kevin Spiteri vs Av. Dr. Renzo Porsella Flores et noe"** (Cit. Nru. 2443/97/RCP deciza fit-18 ta' Jannar 2000) il-Qorti spjegat:-

*"Kwantu ghall-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg, din il-Qorti tifhem li, fin-nuqqas ta' definizzjoni jew indikazzjoni fil-**Kap 255**, dawn l-obligazzjonijiet essenzjali huma dawk li fis-socjeta` Maltija dejjem u nvarjabbilment gew ritenuti bhala l-obligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg. Dawn huma "the obligation concerning the conjugal act or carnal union, as bodily union and basis of procreation; the obligation of the community of life and love as an expression of the union between man and woman, mutual well-being, which is inseparable from the provision of an environment conducive to the reception and education of children; and the obligation to receive and bring up children within the context of a conjugal community. It is important to remember that these essential obligations must be mutual, permanent, continuous, exclusive and irrevocable so that there would be incapacity if one of the contracting parties should be, due to a psychological cause, incapable of assuming these obligations with these essential characteristics".* (***Viladrich, P.J***. *op. cit*., p. 687).

Illi l-Qorti tirreferi wkoll ghal dak li nghad dwar id-drittijiet u dmirijiet u l-elementi essenzjali taz-zwieg, fis-sentenza **"Mary Mustefa Al Muhamed vs Mustefa Mustefa Al Muhammed"** (P.A. (NA) 27 ta' Lulju 1999) u cjoe`:-

*"Fil-kawza **"Haidin vs Haidin"** (PA. (Q.K) 7 ta' Lulju 1994), il-Qorti qalet illi m'ghandu jkun hemm ebda motivazzjoni li ggieghel persuna tersaq ghaz-zwieg ghajr*

l-imhabba lejn persuna ohra w ix-xewqa li tqatta' l-kumplament ta' hajjitha fil-kumpanija taghha. Fiz-zwieg wiehed irid ikun lest li jaghtiha t-totalita' tieghu nnifsu esklussivament lill-persuna l-ohra, u din l-ghotja trid tkun mhux biss reciproka izda motivata bi hsieb genwin li verament ikun irid johloq 'a partnership for life'".
"Mill-gurisprudenza nostrana, jista' jinghad illi d-dmirijiet u drittijiet tal-mizzewgin fiz-zwieg huma dawk li komunament wiehed jistenna fi zwieg normali fis-socjeta' taghna. Fost dawn, wiehed isemmi l-fedelta' u l-assistenza, l-unita' u l-indossubilita' taz-zwieg, il-hajja komuni flimkien, id-dritt u d-dmir illi jittiehdu decizjonijiet flimkien intizi fl-ahjar interess tal-familja w il-prokreazzjoni ta' l-ulied. Il-hajja mizzewga timporta li l-mizzewgin jaqsmu kollox flimkien u li jkunu ta' ghajnuna u ta' assistenza lil xulxin, b'impenn shih a favur ta' xulxin u taz-zwieg taghhom l-element tal-'communio vitae'. Fil-kawza ***"Micallef vs Micallef"*** *deciza fl-4 ta' Mejju 1993, il-Prim' Awla tal-Qorti Civili enuncjat illi 'element essenzjali tal-hajja mizzewga skond il-ligi taghna huwa d-dritt tal-mizzewgin ghall-komunjoni tal-hajja ('communio vitae') bejniethom".*

Illi rigward l-**artikolu 19 (1) (f) tal-Kap 255 tal-Ligijiet ta' Malta,** dan l-artikolu jikkonsidra kemm is-simulazzjoni totali *("colorem habens, substantiam vero nullam")* kif ukoll dak parzjali *(colorem habens, substantiam vero alteram)* tal-kunsens.

Illi rigward it-tifsira tal-frazi "*eskluzjoni pozittiva taz-zwieg innifsu"*, jew kif maghruf ukoll bhala simulazzjoni totali, l-Qorti fil-kawza **"Bonnici vs Bonnici"** (P.A. 30 ta' Lulju 1982) qalet illi biex ikun hemm simulazzjoni totali jrid jigi ppruvat il-*finis operis* taz-zwieg gie effettivament eskluz mill-vera rieda ta' parti jew ohra, ghalkemm formalment tkun sehhet ic-celebrazzjoni taz-zwieg.
Illi fis-sentenza **"Cali vs Dr. Albert S. Grech *nomine".*** (P.A. 22 ta' Gunju 1988) il-Qorti qalet illi jekk tmur ghac-cerimonja tat-tieg u nternament tissostitwixxi l-ideat tieghek fuq x'inhu zwieg jew inkella xort'ohra teskludi l-veru kuncett taz-zwieg, hi forma ta' simulazzjoni totali. Fid-decizjoni **"Galea vs Walshi"** (P.A. 30 ta' Marzu 1995)

il-Qorti spjegat simulazzjoni bhala *"meta l-atti, gesti jew kliem esterni ma jikkorrispondux ghall-kunsens intern li jkun inghata".* Illi fis-sentenza **"Muscat vs Borg Grech"** (P.A.14 ta' Awissu 1995) il-Qorti spjegat il-kuncett ta' simulazzjoni b'dawn il-kliem:-

"Ghalhekk min esternament ikun wera li qed jaghti l-kunsens matrimonjali izda jkun internament u b'att pozittiv tal-volonta' tieghu qed jichad il-kunsens ghal dak iz-zwieg ikun qed jissimula l-kunsens tieghu".

Illi kif gie nsenjat fid-decizjoni fl-ismijiet **"Francesco Teuma vs Luigi Camilleri et",** (K. 1 ta' Ottubru 1884 - Vol. X p. 912):-

"a poter dedursi la invalidita dell'atto e' necessario che risulti chiaro, che cio' che si contrattava non era la yenta, ma una simulazione, cjoe' 'fictio seu ostensio falsi pro vero'.

Illi fil-kawza **"Anthony Gallo vs Dr. Anthony Cutajar *et nomine*"** (P.A. (RCP) 28 ta' Mejju 2002) inghad li *"meta wiehed jitkellem dwar l-eskluzjoni taz-zwieg jew wiehed mill-elementi essenzjali tieghu, wiehed irid jifli jekk il-kontendenti jew wiehed minnhom, allavolja hu kapaci jaghti l-kunsens validu taz-zwieg, pero` bl-att tieghu qabel u fil-hajja mizzewga, jew bl-ommissjoni tieghu, eskluda a priori certu obbligi essenzjali tal-hajja mizzewga, cjoe', issimula l-kunsens tieghu totalment fejn eskluda a priori z-zwieg, jew inkella fejn filwaqt il-kunsens hu jew hi eskludew xi wahda jew aktar mill-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga, u cjoe' saret simulazzjoni parzjali".*

Illi fil-fatt din il-Qorti taqbel ma' l-istess definizzjoni u fil-fatt fis-sentenza **"Al Chahid vs Mary Spiteri"** (P.A. (RCP) 5 ta' Gunju 2002 inghad li *"wiehed jinnota li taht l-**artikolu 19 (1) (f)** trid issir distinzjoni cara bejn zwieg li jfalli minhabba cirkostanzi li jirrizultaw waqt iz-zwieg, u zwieg li jfalli ghax wiehed mill-partijiet minn qabel ma ta l-kunsens tieghu kien gja' mentalment dispost li ma jottemprax ruhu ma' xi wahda jew aktar mill-obbligi matrimonjali. Fl-ewwel ipotesi hemm ir-ragunijiet li jaghtu lok ghas-separazzjoni u*

fit-tieni ipotesi hemm l-estremi ta' l-annullament taz-zwieg".

Illi fil-fatt ghal dak li jolqot il-kuncett ta' *"l-eskluzjoni pozittiva ta' xi wiehed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga"*, u cjoe' simulazzjoni parzjali, il-Prim' Awla tal-Qorti Civili fil-kawza **"Abdel Wahed vs Dr. Yana Micallef Stafrace et"** (P.A. (NA) 14 ta' Lulju 1994) elenkat l-element essenzjali taz-zwieg bhala li jikkonsistu fil-*"komunjoni tal-hajja konjugali, l-indissolubbilta' tar-rabta taz-zwieg, id-dritt ghall-fedelta' u d-dritt ghall-prokreazzjoni ta' l-ulied"*. L-istess elementi gew ikkonfermati wkoll fil-kawza **"Aquilina vs Aquilina"** (P.A. (NA) 30 ta' Jannar 1991) u fis-sentenza **"Grech vs Grech"** (P.A. (NA) 9 ta' Ottubru 1990). Dawn huma wkoll l-elementi fil-ligi kanonika.

Illi l-komunjoni tal-hajja konjugali u l-*"consortium vitae"* tikkomprendi zewg elementi u cjoe' l-imhabba konjugali u r-responsabbilta` tal-familja. Kif qalet il-Prim' Awla tal-Qorti Civili fid-decizjoni **"Magri vs Magri"** (14 ta' Lulju 1994):-

"Jekk din il-"consortium vitae" hija nieqsa, l-oggett innifsu tal-kunsens taz-zwieg huwa wkoll nieqes. Din il-"Consortium Vitae" tikkomprendi zewg elementi li huma l-imhabba konjugali u r-responsabbilta' tal-familja."

Illi fil-fatt l-element ta' l-indissolubbilta` taz-zwieg jehtieg li l-kunsens ikun ibbazat fuq rabta dejjiema bejn ragel u mara wahda, mibnija fuq il-fedelta` u formazzjoni tal-familja. Il-ligi Maltija tippresuponi *'iuris tantum'* dan l-element ta' indissolubbilta` fiz-zwieg.

Illi fil-fatt, **J. *Edwards Hudson*** (pg. 164-165), jispjega car li *"indissolubility can be excluded from consent in two different ways: either because the spouse, knowing the true nature of marriage, nevertheless contract with the understanding that he will have the option of dissolving the bond and recovering his former free status, or because the spouse formulates his own doctrine on marriage, from which the idea of indissolubility is absent*

and to which he adheres totally with both intelligence and will power".

Illi wkoll, ***D.J. Burns*****,** fil-kummentarju tieghu (***D.J. Burns***, "**Matrimonial Indissolubility: Contrary Conditions**. **A Historical Synopsis and Commentary".** pg.151) jghid li *"it is not necessary that this intention* (i.e. li teskludi l-indissolubbilita') *was formulated as an express agreement, it can be inferred either from an explicit declaration of one or both parties, or consequent on certain words or actions implying that effect, or as a result of the narration of the circumstances of the contract."*

Illi hawn ukoll il-Qorti tirreferi ghal dak li nghad fis-sentenza **"Sharon Lanzon mart Francis Attard vs Francis Attard"** (P.A. (RCP) 15 ta' Marzu 2000) u cjoe':-

"Meta wiehed jitkellem dwar l-eskluzjoni taz-zwieg jew wiehed mill-elementi essenzjali tieghu, wiehed irid jifli jekk il-kontendenti jew wiehed minnhom, allavolja huwa kapaci li jaghti kunsens validu taz-zwieg, pero` fl-atti tieghu qabel u fil-hajja mizzewga, jew bl-ommissjoni tieghu eskluda a priori certu obbligi essenzjali tal-hajja mizzewga, cjoe' issimula l-kunsens tieghu totalment fejn eskluda a priori z-zwieg, jew inkella fejn waqt li l-kunsens hu jew hi eskludew xi wahda jew aktar mill-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga, u cjoe' saret simulazzjoni parzjali".

(II) Apprezzament tal-provi.

Illi mill-provi prodotti jirrizulta li l-partijiet izzewgu civilment fit-28 ta' Settembru 1998 u kienu gja separati fl-20 ta' Gunju 2000, u jinghad mill-ewwel li l-provi dwar dan il-kaz huma ghal kollox konfliggenti u dan peress li kull parti qed twahhal fil-parti l-ohra li kien jew kienet kawza ta' dan l-annullament taz-zwieg.

Illi fil-fatt, l-attur jallega li l-kunsens tal-konvenuta kien vizzjat peress li hija zzewgitu biss sabiex tkun tista' tibqa' hawn Malta. Din il-kontestazzjoni hija opposta mill-konvenuta, u meta wiehed jara l-provi li gew prodotti f'dan

ir-rigward jirrizulta lil din il-Qorti li l-allegazzjoni ta' l-attur ma gietx ippruvata u jinghad ukoll li x-xhieda ta' l-attur ma hijiex konvincenti f'dan ir-rigward.

Illi l-istess attur jallega li l-konvenuta kellha vizzju ta' xorb, li ma qaltlux bih qabel ma zzewgu – dan ukoll huwa b'mod konsistenti konstestat mill-konvenuta, u fid-dawl tal-provi kollha prodotti, din il-Qorti thoss li lanqas dan il-punt ma giex ippruvat mill-attur fil-grad rikjest mill-ligi. Kull ma hemm allegazzjonijiet li jinsabu severament kontradetti, u ghalhekk din il-Qorti thoss li ma huwiex il-kaz li din l-allegazzjoni tkun il-bazi ta' decizjoni ta' annullament, ghaliex il-provi prodotti mill-attur ma humiex konvincenti f'dan ir-rigward.

Illi pero' dak li jirrizulta mix-xhieda taz-zewg partijiet hija li huma ghal kollox differenti minn xulxin, telghu f'ambjenti ghal kollox differenti, bi stil ta' hajja wkoll separati, u fejn kien hemm inkompatibilita' ta' karattru serja bejn l-istess partijiet – dan fih innifsu ma' huwiex bazi ta' annullament taz-zwieg, izda meta jigi ppruvat, kif gie ppruvat f'din il-kawza, li l-ebda parti ma ghamlet l-isforz sabiex jghixu bhala familja u jistabbilixxu komunita' ta' hajja, mela allura l-problema tkun iktar serja, u dan ghaliex fl-opinjoni ta' din il-Qorti, dan jista' jwassal ghal vizzju ta' kunsens tal-partijiet li fil-mument taz-zwieg, ma kienx hemm impenn minn wahda jew miz-zewg partijiet li jghixu ta' mizzewwgin, b'komunita' ta' hajja, fejn dak li huwa ndividwali jaghti spazju ghal dak li huwa ta' gid ghall-koppja.

Illi fil-fatt, fir-rakkont taz-zewg partijiet jirrizulta li kull parti riedet tibqa' tghix kif kienet qabel iz-zwieg, l-attur bl-attitudnijiet tieghu u l-konvenuta bid-drawwiet taghha, tant li jidher li hadd minnhom ma ried icedi ghal xejn minn dan – din baqghet konsistenti tul ir-relazzjoni taz-zewg partijiet, tant li anke ezatt wara z-zwieg, waqqafhom milli jkollhom relazzjonijiet intimi sahanistra mill-*honeymoon* stess. Minn dawn il-granet din ir-relazzjoni hadet l-impronta taghha, ghaliex kull parti dehret li kienet intenzjonata li tghaddi taghha u ma ccedi xejn, u fil-fatt hekk gara, b'rizultat ta' litigji kontinwi, li komplew ibeghdu

lill-partijiet minn xulxin b'kull mod, sakemm isseparaw f'qasir zmien.

Illi dan kien ukoll dovut mill-fatt li kif il-partijiet jammettu preparamenti ghal hajja mizzewga ma sarux, u jidher li dak li wassal il-partijiet biex jizzewgu kienet biss infatwazzjoni u xejn izjed, li malajr spiccat meta huma rrealizzaw li qatt ma kellhom xejn komuni flimkien, u kull parti riedet li tghaddi taghha fuq dak li riedet il-parti l-ohra u dan wassal sabiex il-partijiet litteralment ma qabdux art f'din ir-relazzjoni, u dan kien dovut ghall-fatt li hadd minnhom ma kien ghamel impenn ghall-hajja familjari – izda biss qaghdu fuq l-infatwazzjoni li f'xi mumenti tar-relazzjoni taghhom kellhom lejn xulxin.

Illi ghalhekk din il-Qorti thoss li z-zwieg bejn il-kontendenti ghandu jigi ddikjarat null ghar-ragunijiet imputabbli liz-zewg partijiet peress li kull parti f'din il-kawza kellha difett ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga u fuq l-elementi essenzjali taghha u fil-fatt f'dan in-nuqqas kien hemm ukoll nuqqas ta' mpenn ghal xulxin fuq bazi ta' relazzjoni matrimonjali.

Illi din il-Qorti thoss ukoll li kien hemm vizzju ta' kunsens ukoll minhabba li kull parti eskludiet il-prokreazzjoni ta' l-ulied minn din l-unjoni. L-attur fil-fatt jirrizulta li qal li ma riedx li jkollu tfal – dan qalu minhabba s-sitwazzjoni ta' disgwid li kienu qed jghixu fiha l-partijiet – pero' *in verita'* jidher li l-istess attur, tul ir-relazzjoni kollha mal-konvenuta kien dejjem konsistenti f'dan il-punt, u din il-Qorti thoss li fil-fatt l-attur qatt ma kellu ntenzjoni li jkollu tfal mill-konvenuta. Il-konvenuta, minn naha taghha, kienet taf b'dan, u jidher li accettat din il-premessa ta' l-attur, u fil-fatt illum il-gurnata hija tghid li mn 'Alla ma kellhomx tfal, ovvjament minhabba l-inkwiet kostanti li l-partijiet ghaddew minnu. Dan l-istat ta' atteggament tal-partijiet juri kemm fil-fatt din il-koppja ma kienet koppja xejn, u din il-Qorti thoss li wkoll f'dan il-kaz hemm vizzju ta' kunsens tal-partijiet abbazi ta' **l-artikolu 19 (1) (f) tal-Kap 255.**

Illi ghalhekk it-talba attrici u l-kontro-talba tal-konvenuta ghandhom jigu milqugha ghar-ragunijiet imputabbli liz-

zewg partijiet a bazi ta’ l**-artikolu 19 (1) (d) u (f) tal-Kap 255.**

III. <u>KONKLUZJONI.</u>

Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta’ u tiddeciedi,** billi filwaqt li tichad l-eccezzjonijiet tal-konvenuta biss in kwantu l-istess huma nkompatibbli ma’ dak fuq premess u hawn deciz, **tilqa’ t-talba attrici** biss fis-sens hawn deciz, b’dan illi:-

(1) Tiddikjara li z-zwieg celebrat bejn il-kontendenti fit-28 ta’ Settembru 1998 huwa null u minghajr ebda effett fil-ligi ghar-ragunijiet imputabbli liz-zewg partijiet abbazi ta’ l-**artikolu 19 (1) (d) u (f) tal-Kap 255 tal-Ligijiet ta’ Malta.**

Bl-ispejjez jinqasmu bin-nofs bejn il-partijiet.

Ghar-rigward tal-**kontro-talba**, din il-Qorti **taqta` u tiddeciedi** billi billi filwaqt li tichad l-eccezzjonijiet ta’ l-attur biss in kwantu l-istess huma nkompatibbli ma’ dak fuq premess u hawn deciz, **tilqa’ t-talba tal-konvenuta fil-kontro-talba taghha** biss fis-sens hawn deciz, b’dan illi:-

(1) Tiddikjara li z-zwieg celebrat bejn il-kontendenti fit-28 ta’ Settembru 1998 huwa null u minghajr ebda effett fil-ligi ghar-ragunijiet imputabbli liz-zewg partijiet a bazi ta’ l-**artikolu 19 (1) (d) u (f) tal-Kap 255 tal-Ligijiet ta’ Malta.**

Bl-ispejjez tal-kontro-talba wkoll jinqasmu bin-nofs bejn il-partijiet.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------